

สรุปผลการสัมมนานำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์
ในกระบวนการนิติบัญญัติ
เรื่อง “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคตการท่องเที่ยวไทย”
วันพุธที่ 26 สิงหาคม 2558 เวลา 08.30 – 16.30 นาฬิกา
ณ ห้องรับรอง 1 – 2 ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 2 ถนนอุทองใน เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร

จัดโดย คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ
คณะอนุกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย
ร่วมกับ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

หนังสือ สรุปลผลการสัมมนานำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์
ในกระบวนการนิติบัญญัติ เรื่อง “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคต
การท่องเที่ยวไทย”

พิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนตุลาคม 2558

จำนวนหน้า 45 หน้า

จำนวนพิมพ์ 350 เล่ม

จัดทำโดย ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขที่ 499 อาคารสุขประพฤติ ถนนประชาชื่น เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ 10800
โทร. 0 2831 9310-2 โทรสาร 0 2831 9312

จัดพิมพ์โดย สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขที่ 4 ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0 2244 1741-2

คำนำ

การดำเนินงานในกระบวนการนิติบัญญัติทั้งการตรากฎหมายออกมาบังคับใช้กับประชาชนในสังคม หรือการติดตามตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน สิ่งสำคัญที่จะช่วยทำให้การพิจารณาตัดสินใจของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นไปอย่างรอบคอบ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนและประเทศชาติก็คือ การที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับรู้ รับทราบถึงข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ อย่างรอบด้านและแจ่มชัด

คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดการได้มาซึ่งข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัย อันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้ร่วมกับคณะกรรมการกฤษฎีกาการดำเนินงานด้านการวิจัย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จัดการสัมมนานำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ในกระบวนการนิติบัญญัติ เรื่อง “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคตการท่องเที่ยวไทย” ขึ้น โดยรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เข้าร่วมการสัมมนา รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลให้กับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินใจในกระบวนการนิติบัญญัติ

คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญในการสนับสนุนข้อมูลด้านการวิจัยเพื่อการจัดสัมมนาในครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนร่วมในการจัดสัมมนาทุกท่านที่ช่วยผลักดันให้เกิดการจัดงานในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมมนาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาตัดสินใจของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่

สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตุลาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
สรุปผลการสัมมนานำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ ในกระบวนการนิติบัญญัติ เรื่อง “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคต การท่องเที่ยวไทย”	1
อภิปรายหัวข้อ “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคตการท่องเที่ยวไทย” วิทยากร	2
● นายสันติ ชูตินธรา รองผู้ว่าการด้านนโยบายและแผน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	2
● นายอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	5
● นายพรชัย จิตรนวเสถียร นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่	7
● นางรดา จิรานนท์ กรรมการสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	9
ผู้แสดงความคิดเห็น	
● นายกฤษณ์ จิระมงคล อุปนายกสมาคมนักธุรกิจและการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี	10
อภิปรายหัวข้อ “ผลกระทบและข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวไทย” วิทยากร	
● รองศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง คณบดีคณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	11
● ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาวดี โพธิยะราช ผู้ประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการบริการ สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย	16
● นายภราเดช พยัฆวิเชียร อดีตผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย/ประธานมูลนิธิสถาบัน การท่องเที่ยวโดยชุมชน	21

ผู้แสดงความคิดเห็น

- นายวิโรจน์ สิตประเสริฐนันท์ 25
นายกสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทย
- นายสุรเชษฐ วรวงศ์วสุ 27
ประธานร่วมฝ่ายการตลาดและประธานร่วมฝ่ายประชาสัมพันธ์ สมาคมโรงแรมไทย
- นางวิวรรณ วรรณสุด 29
กรรมการผู้จัดการ บริษัท ไทยโซว์ ๒๐๑๓ จำกัด

บทสรุป 29

ภาคผนวก 31

- กำหนดการสัมมนาทางวิชาการ 33
- รายชื่อคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ 35
- รายชื่อคณะกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย 36
- รายชื่อข้าราชการกลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ 37
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สรุปผลการสัมมนานำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์
ในกระบวนการนิติบัญญัติ

เรื่อง “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคตการท่องเที่ยวไทย”

วันพุธที่ 26 สิงหาคม 2558 เวลา 08.30 – 16.30 นาฬิกา

ณ ห้องรับรอง 1 – 2 ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 2 ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

จัดโดย คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ

คณะอนุกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย ร่วมกับ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

*****

คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย ร่วมกับ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้จัดโครงการสัมมนานำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ในกระบวนการนิติบัญญัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมาธิการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ และผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากผลการวิจัย รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจในกระบวนการทางนิติบัญญัติ

การจัดสัมมนาในประเด็น “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคตการท่องเที่ยวไทย” จัดขึ้นเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2558 เวลา 08.30 – 16.30 นาฬิกา ณ ห้องรับรอง 1 – 2 ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 2 ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จัดขึ้นเนื่องจากเห็นว่าหน้าที่รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควบคุมราคาสินค้าและบริการให้มีความเป็นธรรม รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวภายหลังการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน จึงเห็นควรจัดการสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ในเชิงวิชาการในการสนับสนุนข้อมูลให้กับฝ่ายนิติบัญญัติในการพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานการท่องเที่ยว และร่างพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ที่คาดว่าจะเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

การสัมมนาครั้งนี้ได้มีการนำเสนอความคิดเห็นจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิอย่างรอบด้าน โดยในภาคเช้าเป็นการอภิปรายหัวข้อ “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคตการท่องเที่ยวไทย” วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย นายสันติ ชูตินธรา รองผู้ว่าการด้านนโยบายและแผน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นายอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นายพรชัย จิตรนวลเสถียร นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ และ นางรดา จิรานนท์ กรรมการ

สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ มีผู้แสดงความคิดเห็น คือ **นายภุชงค์ จิระมงคล** อุปนายกสมาคมนักธุรกิจและการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ส่วน**ภาคบ่า**เป็นการอภิปรายหัวข้อ “ผลกระทบและข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวไทย” วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย **รองศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง** คณบดีคณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาวดี โพธิยะราช** ผู้ประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และ**นายภราเดช พยัฆวิเชียร** อดีตผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย/ประธานมูลนิธิสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งนี้ มีผู้แสดงความคิดเห็นประกอบด้วย **นายวิโรจน์ สิตประเสริฐนันท์** นายกสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทย **นายสุรเชษฐ วรวงศ์วุฒ** ประธานร่วมฝ่ายการตลาดและประธานร่วมฝ่ายประชาสัมพันธ์ สมาคมโรงแรมไทย และ **นางวิวรรณ กรรณสูต** กรรมการผู้จัดการ บริษัท ไทยโซว์ 2013 จำกัด โดยมี **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ มูลศิลป์** อนุกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย เป็นผู้ดำเนินรายการ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของการสัมมนาได้ ดังนี้

อภิปรายหัวข้อ เรื่อง

“นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคตการท่องเที่ยวไทย”

วิทยากร : นายสันติ ชูตินธรา

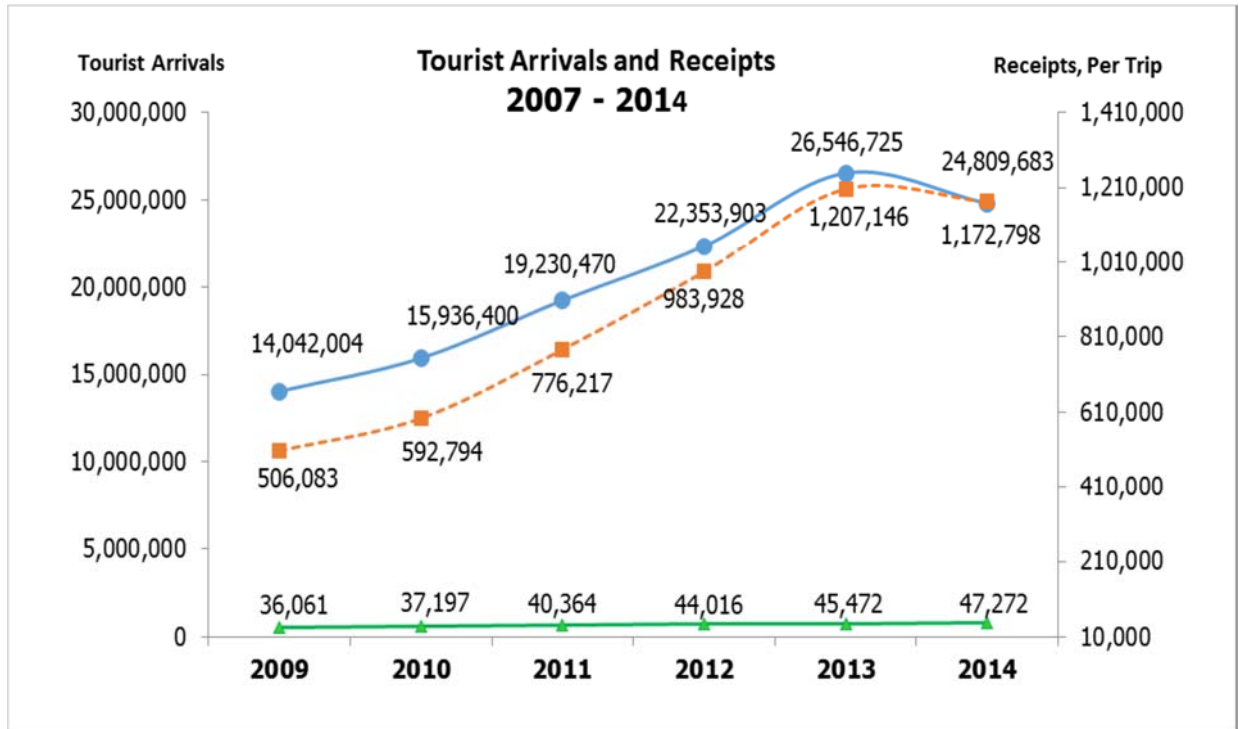
รองผู้ว่าการด้านนโยบายและแผน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2557 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเพื่อท่องเที่ยวทั่วโลกทั้งสิ้น 1,135 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 4.4 เปอร์เซ็นต์ สร้างรายได้ให้แก่ประเทศที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด ประมาณ 1,245 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 3.7 เปอร์เซ็นต์

จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในประเทศไทย จัดทำโดยกรมการท่องเที่ยว พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2556 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นตามลำดับ สำหรับในปี พ.ศ. 2557 แม้ประเทศไทยจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวลดลง แต่กลับพบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในประเทศไทยกลับเพิ่มสูงขึ้น ดังแสดงไว้ในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
ของนักท่องเที่ยว

ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวก็จะมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ ซึ่งจะช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีแนวโน้มของการแข่งขันรุนแรงขึ้นตามลำดับ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความอ่อนไหวง่าย จากปัจจัยลบทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานการณ์และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นความท้าทายต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยมาจากหลายประเด็น ดังนี้

1. **ประเด็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจ** ได้แก่ ความถดถอยของเศรษฐกิจโลก การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง การขยายตัวของอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ เช่น บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน เป็นต้น ส่งผลต่อการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลกที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้าและบริการ การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ทำให้ประเทศไทยต้องพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุก และเตรียมความพร้อมต่อการผันผวนของค่าเงิน รวมทั้งจะต้องพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ ปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ประเด็นผลกระทบด้านสังคม การให้ความสนใจกับชุมชน มรดกทางวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุ ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัย สะอาด มีการรักษาสภาพแวดล้อม และใช้สื่อสารสนเทศในการท่องเที่ยวมากขึ้น รูปแบบของการท่องเที่ยวจึงมีแนวโน้มเป็นการท่องเที่ยวแบบอิสระ และสนใจการท่องเที่ยวเฉพาะทาง เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health and Wellness Tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นต้น นอกจากนี้ผลกระทบด้านสังคม กระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมโลกที่เข้ามาในประเทศไทย การเปิดการค้าเสรี ก่อให้เกิดการอพยพย้ายถิ่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ส่งผลต่อวิถีชีวิตคนไทยทั้งระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศเกิดการสูญหายของวัฒนธรรมท้องถิ่น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยทั้งสิ้น

3. ประเด็นผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้สถานการณ์และแนวโน้มความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหามลพิษ อุณหภูมิโลกที่ร้อนขึ้น การกัดเซาะของชายฝั่ง ภาวะภัยแล้ง และน้ำท่วม ส่งผลกระทบต่อความงามและบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง

ประเทศไทยจึงต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยการคำนึงถึงการท่องเที่ยวที่สะอาด (Green Tourism) การพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในทุกกระดับให้มีศักยภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างสมดุลและยั่งยืน

4. ประเด็นการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ส่งผลให้ภาคการท่องเที่ยวต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้การทวิสมรรถนะเทคโนโลยีด้านการบินและการขยายตัวของกิจการสายการบินต้นทุนต่ำยังส่งเสริมให้เกิดการเดินทางบ่อยขึ้น แต่กลับลดระยะเวลาในการพำนักของนักท่องเที่ยวแต่ละครั้งให้สั้นลง

5. ประเด็นในด้านภาพลักษณ์และความเชื่อมั่น เนื่องจากในระยะ 4 - 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาภาวะวิกฤติต่าง ๆ ทั้งปัญหาการเมืองภายในประเทศ การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ปัญหาจากอุทกภัยและวาตภัย ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย และปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สถานการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวต่อประเทศไทย เป็นเหตุให้นักท่องเที่ยวกลุ่มตลาดหลักเปลี่ยนจุดหมายไปยังแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่น ๆ ส่งผลกระทบต่อจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศ สถานการณ์ต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานอกจากจะส่งผลกระทบต่อลดลงของอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์

มวลรวมภายในประเทศ (GDP) แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อการทำงานของภาคธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจเชื่อมโยงอีกด้วย

ดังนั้น ภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งด้านการท่องเที่ยวของไทย คือ การฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน สร้างศักยภาพในการหารายได้จากการท่องเที่ยว พัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพการแข่งขัน และให้เกิดการสร้างรายได้และกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นการป้องกันแก้ไขผลกระทบด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งในและต่างประเทศ ตามแนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559) และวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี พ.ศ. 2570 โดยน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มาใช้ในการจัดทำแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบองค์รวมที่สร้างทั้งรายได้และกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

วิทยากร : นายอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก

ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ประเทศไทยมีการวางยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวมาโดยตลอด แต่กลับมิได้นำยุทธศาสตร์ที่วางไว้มาปฏิบัติอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม หากต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วจำเป็นจะต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยให้มีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นใน 4 ประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในอดีตจุดขายด้านการท่องเที่ยวของไทยจะเน้นการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล ชายหาด และแสงแดด โดยการนำเสนอภาพที่สวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ในความเป็นจริงเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ กลับพบเจอกับภาพสถานที่ท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม ขาดการบริหารจัดการที่ดี รวมทั้งขาดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกในด้านลบต่อสถานที่ท่องเที่ยว และปัญหาที่สำคัญ คือ 1) ขาดห้องน้ำที่สะอาดและมีปริมาณที่เพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว รวมทั้งความไม่ได้มาตรฐานของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ 2) ขาดการศึกษาวิจัยถึงความต้องการของลูกค้าก่อนที่จะทำการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว 3) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งขาดการส่งเสริมหรือให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวแก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างเพียงพอ ดังนั้น จึงเห็นว่าหน่วยงานทั้งในส่วนของรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามารับผิดชอบในการบริหารจัดการและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวร่วมกัน

2. การพัฒนาการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและการทำตลาดท่องเที่ยว ในอดีตการประชาสัมพันธ์หรือการทำตลาดการท่องเที่ยวของไทยมักจะมุ่งเน้นตลาดใดตลาดหนึ่ง แต่ในปัจจุบันพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก ดังนั้น ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์และการทำตลาดท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

3. การพัฒนาผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว นโยบายด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบันมุ่งเน้นไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีกำลังในการใช้จ่ายสูง แต่สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งบุคลากรด้านการท่องเที่ยวยังไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวได้ เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จึงไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับนโยบายของรัฐบาลที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น ภาครัฐจึงควรเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรวางยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยโดยเน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

4. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวของไทยยังมีจุดอ่อนด้านทักษะทางภาษา โดยเฉพาะภาษาเกาหลี ญี่ปุ่น รัสเซีย และเยอรมัน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการแข่งขันในอนาคต

นอกจากนี้ยังเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังคงมีจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. ควรบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการบุกรุกพื้นที่อุทยาน รวมทั้งการทุจริตของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง
2. ควรควบคุมการใช้เสียงของสถานบริการต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว
3. ควรควบคุมหาบเร่แผงลอยที่รบกวนนักท่องเที่ยวหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยว
4. ควรควบคุมการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะ และบุกรุกพื้นที่ชายหาดของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว
5. ควรดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ควบคุมการกำจัดของเสีย การบำบัดน้ำเสียของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยว

สรุป การวางยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยจำเป็นต้องศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว พัฒนาและการอนุรักษ์พื้นที่ท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวและลักษณะของการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป เน้นการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) รวมทั้งต้องมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วิทยากร : นายพรชัย จิตรนวเสถียร

นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ปี พ.ศ. 2549 จังหวัดเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพจัดงานมหกรรมพืชสวนโลก แต่เนื่องจากปัจจัยทางการเมืองทำให้ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวของเชียงใหม่ประสบปัญหาขาดทุนจนต้องทยอยปิดกิจการลง ปี พ.ศ. 2554 – 2555 ธุรกิจการท่องเที่ยวของเชียงใหม่ฟื้นตัวขึ้นมาจากเหตุการณ์สำคัญ 3 เหตุการณ์ คือ 1) เกิดปรากฏการณ์จากภาพยนตร์เรื่อง Lost in Thailand* 2) เกิดเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมือง (Mob in Thailand) และ 3) เกิดมหาอุทกภัยครั้งใหญ่ของประเทศไทย (Flood in Thailand) ทำให้เที่ยวบินหลายเที่ยวทำการเปลี่ยนแปลงต้นทางจากกรุงเทพฯ มาเริ่มต้นที่จังหวัดเชียงใหม่แทน สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่เติบโตขึ้น ประกอบกับมีสายการบินแบบ Regular flight มาลงจอด และมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อาจจะกล่าวได้ว่าการเจริญเติบโตทางการท่องเที่ยวของเชียงใหม่มาจากสายการบินต้นทุนต่ำ (low cost airline) ประกอบกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวคาดหวังว่าเชียงใหม่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวราคาถูก คนในพื้นที่มีอัธยาศัยไมตรีที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีวัฒนธรรมประเพณีที่งดงาม ทำให้ตัวเลขการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวของเชียงใหม่โตขึ้นทุกปี สวนทางกับตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในเชียงใหม่มากที่สุดยังคงเป็นคนไทย รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวจากประเทศจีนซึ่งมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้น ต่อมาคือกลุ่มนักท่องเที่ยวจากประเทศทางยุโรปและสหรัฐอเมริกา

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สิ่งที่จะหลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทยไม่ได้มีเพียงจำนวนนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังมีแหล่งเงินทุนจากต่างชาติ รวมถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างกันด้วย แต่เนื่องจากประเทศไทยยังคงมีปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องแก้ไข

* Lost in Thailand เป็นหนังแนวตลก มีการถ่ายทำที่ประเทศไทยตลอดทั้งเรื่อง และฉายในเมืองไทยเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 โดยมีชื่อว่า “แก๊งม่วนป่วนไทยแลนด์” จากนั้นได้มีการเปิดตัวและนำไปฉายในประเทศจีน สามารถเก็บค่าเข้าชมภาพยนตร์ในช่วงระหว่างวันที่ 12-15 ธันวาคม พ.ศ. 2556 ได้สูงถึง 320 ล้านบาท (ประมาณ 1,600 ล้านบาท) ถือว่าเป็นหนังจีนที่ทำรายได้เปิดตัวสูงสุด จากความสำเร็จของภาพยนตร์เรื่องนี้ส่งผลให้ชาวจีนต้องการเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยโดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ที่ถูกใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำหลักของเรื่องนี้ (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ออนไลน์, 2558)

ให้หมดไป ดังนี้ 1) ควรพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีทักษะทางภาษาเพื่อเป็นมัคคุเทศก์ หรือนักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวได้ 2) ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาธุรกิจตนเองให้เทียบเท่ามาตรฐานที่วงการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกำหนดไว้ 3) ควรเพิ่มมาตรการในการดูแลเรื่องความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้มากกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้

ในส่วนของปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่เชียงใหม่ประสบอยู่ในขณะนี้ เช่น ปัญหามัคคุเทศน์เถื่อนทางสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ได้แก้ไขปัญหาโดยการไปเจรจากับการทำอากาศยานจังหวัดเชียงใหม่เพื่อขอพื้นที่ตั้งจุดตรวจสอบบริษัททัวร์ หรือตรวจสอบมัคคุเทศน์เถื่อนที่นำนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวโดยไม่มีการเสียภาษีทำให้รัฐเสียประโยชน์

เนื่องจากเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ทรัพยากรธรรมชาติ และคนในท้องถิ่นยาวนานกว่า 720 ปี การที่จะพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวควรต้องตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งเหล่านี้ด้วย ในอนาคตประเทศไทยควรเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีความยั่งยืนต่อไป ซึ่งหลักการที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนได้นั้น ควรพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 4 ประการ ดังนี้

1. *ท้องถิ่นวิวัฒน์ (Localization)* จำเป็นอย่างยิ่งที่ในทุกกระบวนการตั้งแต่การส่งเสริมการลงทุนของผู้ประกอบการท้องถิ่น รวมถึงการนำจุดแข็งที่มีมายาวนานที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น คือ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ทรัพยากรธรรมชาติ และคนในท้องถิ่น มาพัฒนาให้เป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยว โดยภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นโดยตรง

2. *การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation)* ภาครัฐควรให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ถึงโอกาสและปัญหาต่าง ๆ ในด้านการท่องเที่ยวและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน

3. *การสร้างความสามารถได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive advantage)* ต้องพัฒนาด้านต่าง ๆ เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยให้ทัดเทียมกับประเทศคู่แข่ง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนามาตรฐานทางด้านบุคลากร มาตรฐานทางด้านอาหาร มาตรฐานทางด้านความปลอดภัย หรือมาตรฐานในการให้บริการ รวมถึงความสามารถในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ของผู้ประกอบการด้วย

4. *การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainability)* เมื่อมีการตระหนักและพัฒนาองค์ประกอบทั้ง 3 ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่มีการเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

วิทยากร : นางรดา จิรานนท์

กรรมการสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวทางภาคใต้ของไทยจำนวนมาก บางส่วนเดินทางเข้ามาด้วยรถมอเตอร์ไซค์บิ๊กไบค์ โดยใช้เส้นทางสุโขทัย-ลพบุรีและสะเดา ครั้งหนึ่งประมาณ 20 – 80 คัน อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวบริเวณภาคใต้ของไทยก็ยังคงประสบปัญหาบางประการที่ควรได้รับการแก้ไข ดังนี้ 1) ระนอง เป็นจังหวัดที่มีเขตแดนติดกับพม่า แต่กลับไม่มีสถานกงสุลมาตั้งในพื้นที่ ทำให้ต้องไปใช้บริการสถานกงสุลที่สงขลา 2) กระบี่ มีนายทุนเข้าไปกว้านซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างรีสอร์ท ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการซื้อขายที่ดินให้ชัดเจน 3) พังงา ภาครัฐไม่ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้ประกอบการที่เช่าหลัก ทำให้ผู้ประกอบการต้องพึ่งพาตัวเอง 4) ภูเก็ต ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวยังสื่อสารภาษาอังกฤษได้ไม่ดีเท่าที่ควร 5) สงขลา บริเวณด่านผ่านแดนมีห้องน้ำไม่เพียงพอทำให้นักท่องเที่ยวต้องรอคิวนาน ประกอบกับมีปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอ โดยเฉพาะรถโดยสารประจำทางซึ่งเป็นรถที่มีขนาดใหญ่

แนวทางในการยกระดับการท่องเที่ยวของไทยให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ มีดังนี้

1. เพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้ โดยเฉพาะภาษาเยอรมัน ภาษารัสเซีย และภาษาเกาหลี
2. ควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำที่สะอาด
3. ควรมีการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นการพัฒนานักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ เช่น นำนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นไปท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงโรงเรียน นำนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายไปท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์หรือโบราณสถานที่อยู่ต่างจังหวัด สอนให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเรียนรู้เรื่องราวของมรดกโลกในประเทศ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติไทยแก่เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ
4. ควรสอนเยาวชนรุ่นใหม่ให้รู้ถึงวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีต่อไป
5. กระทรวงศึกษาธิการควรบรรจุหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับประวัติชุมชน ประวัติท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้กับเยาวชนรุ่นใหม่
6. ควรปรับปรุงเกี่ยวกับการจดทะเบียนอาหารฮาลาล โดยกำหนดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียวแทนที่จะมีหลายหน่วยงานดังเช่นในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนอาหารฮาลาลมากขึ้น

ผู้แสดงความคิดเห็น : นายกฤษณ์ จิระมงคล

อุปนายกสมาคมนักธุรกิจและการท่องเที่ยวเมืองพัทยา
จังหวัดชลบุรี

การพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้นั้น ประเทศไทยจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เพื่อให้คนไทยทุกคนสามารถพูดคุยและทักทายกับนักท่องเที่ยวได้

2. ควรสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำสาธารณะ โดยในปัจจุบันบริเวณชายหาดไม่มีห้องน้ำสาธารณะไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว เพราะที่ดินด้านตรงข้ามชายหาดถูกนายทุนต่างชาติซื้อไปก่อสร้างโรงแรม ส่วนพื้นที่ด้านติดชายหาดซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะไม่สามารถก่อสร้างได้ เพราะเป็นการกระทำที่ผิดต่อระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม โดยส่วนตัวเห็นว่าภาครัฐควรอนุมัติให้มีการก่อสร้างห้องน้ำสาธารณะบริเวณชายหาด เพราะเป็นที่สาธารณะและเป็นประโยชน์ต่อคนทั้งประเทศ

3. ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน

4. ควรปรับทัศนคติของข้าราชการไทย รวมทั้งปรับฐานเงินเดือนของข้าราชการให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ เพื่อลดการทุจริตต่อหน้าที่

5. ควรเสริมสร้างจริยธรรมให้เด็ก ๆ ส่งเสริมให้เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพราะเมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่จะได้ประกอบธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์และเป็นธรรม

*****

อภิปรายหัวข้อ เรื่อง

“ผลกระทบและข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวไทย”

วิทยากร : รองศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง

คณบดีคณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เนื่องจากประเทศไทยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อให้ได้งบประมาณมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพในการแข่งขันให้มากขึ้นและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยรัฐบาลชุดปัจจุบันมีนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เน้นความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ปัญหาของการท่องเที่ยวไทย

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการประเทศไทยให้มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งในด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การดูแลจัดการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยในอดีตการท่องเที่ยวของไทยมีรายได้หลักมาจากหาดทราย ชายทะเล (Beach Destination) แต่ในปัจจุบันมีรายได้จากการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นมาด้วย

2. ปัญหาเกี่ยวกับกลไกการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในระดับชาติ กล่าวคือ อำนาจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระดับชาติยังคงแยกส่วนกัน อีกทั้งการมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น ในทางปฏิบัติกลับพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงอ่อนแอและไม่มีศักยภาพในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสำคัญกับ Soft Industry คือ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม โดยการนำสิ่งเหล่านี้มาใช้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศมากขึ้น ทำให้หลาย ๆ ประเทศหันมาให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่งผลให้อุตสาหกรรมแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ประเทศไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย ดังนี้

1. การที่ประเทศไทยตั้งเป้ารายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลัก ประเทศไทยจะต้องพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อน จากนั้นอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมยาง อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับก็จะพัฒนาตามขึ้นมาเอง แต่สิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกลับพบว่า ประเทศไทยมักจะไปพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ ก่อน เพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวพัฒนาตามมา

2. การที่ประเทศไทยกำหนดกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวว่า เราต้องการนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยไม่เน้นปริมาณ แต่เมื่อกลับมาพิจารณาจำนวนห้องพักที่เรามีในขณะนี้จะพบว่า เรามีจำนวนห้องพักมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว ดังนั้น การที่เราปรับกลยุทธ์เพื่อหานักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และลดจำนวนนักท่องเที่ยวลง จะทำให้ผู้ประกอบการด้านที่พักเดือดร้อนจนต้องหันมาใช้กลยุทธ์ด้านราคาห้องพักต่อสู้กัน จึงเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐควรให้ระยะเวลาแก่ผู้ประกอบการปรับตัวด้วย

หลายปีที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น แต่รายได้ที่ได้รับกลับเท่าเดิม จึงมีโจทย์ว่าประเทศไทยควรจะทำอย่างไรจึงจะ Low Volume High Income ได้ ในขณะที่ประเทศกำลัง Over Supply โดยหากย้อนไปดูสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เป็นรายสัญชาติพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยมากที่สุด 6 อันดับแรก ได้แก่ 1) จีน 2) มาเลเซีย 3) ญี่ปุ่น 4) รัสเซีย 5) เกาหลี และ 6) อินเดีย แต่นักท่องเที่ยวจีน รัสเซีย เกาหลี กลับสร้างเงินรัวไหลออกนอกประเทศไทยมากที่สุด เพราะนักท่องเที่ยวเหล่านี้บินมาด้วยสายการบินของชาติตน พักโรงแรมใช้บริการทัวร์ รวมทั้งรับประทานอาหารที่ร้านอาหารที่คนชาติเดียวกันถือหุ้นอยู่ ดังนั้น รัฐบาลจะต้องหาแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านี้ด้วย

ในส่วนของนักท่องเที่ยวจากจีนนั้น เนื่องจากในปัจจุบันรัฐบาลได้ยกเว้นตรวจลงตราการเข้าประเทศนักท่องเที่ยวจากจีน ทำให้นักท่องเที่ยวจากจีนเข้ามาท่องเที่ยวในไทยมากขึ้น รัฐบาลจึงควรหามาตรการในการรองรับผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีน รวมทั้งคั่นหานักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของจีนว่าอยู่ที่ไหน เพื่อจะได้ไปทำตลาดเจาะนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพนี้

สรุปในภาพรวมการท่องเที่ยวของไทยไม่ได้มีปัญหาด้านอุปสงค์หรือความต้องการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแม้ว่าจะเกิดเหตุการณ์ระเบิด เพราะไทยมีสินค้าด้านการท่องเที่ยวที่ดี แต่ปัญหาที่ประเทศจะต้องให้ความสำคัญคือ การบริหารจัดการอุปทานหรือจำนวนสินค้าหรือบริการที่ผู้ผลิตหรือผู้ขายต้องการขายกับกลไกการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยว ว่าเราจะดูแลบ้านเราและแหล่งท่องเที่ยวเราอย่างไร เช่น การสร้างความปลอดภัย และการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว การดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ และการทำให้กลไกการขับเคลื่อน และกลไกการกำกับกับการบริหารการพัฒนาการท่องเที่ยวของชาติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืนด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

1. ต้องพิจารณาว่าสินค้าด้านการท่องเที่ยวของไทยตัวใดที่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ โดยผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวเชิงสปา การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ การท่องเที่ยวอาหารไทย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การประชุมและการจัดนิทรรศการ การท่องเที่ยวเรือสำราญ และการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวของไทยที่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้

2. การพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยจะต้องเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอินโดจีน ดังเช่นที่ในปัจจุบัน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาดำเนินการโครงการเรียกว่า “ASEAN Connect”

3. จะต้องรักษาฐานทรัพยากรสร้างมูลค่าและคุณค่าทางการท่องเที่ยวทางทะเลและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

4. ทบทวนการวางจุดยืน (Positioning) ของประเทศไทยในฐานะเป็นจุดเชื่อมต่อ (Gateway) และศูนย์กลางทางการบิน (Airport Hub) เพราะหากนักท่องเที่ยวสามารถต่อเครื่อง (flight) บินไปประเทศอื่นได้ทันทีจะทำให้รายได้ของประเทศไทยลดลง จึงต้องหาทางในการควบคุมการต่อเครื่องบิน ให้เป็นประโยชน์กับประเทศไทยด้วย

5. เร่งมาตรการและควบคุมการสร้างโรงแรมในเมืองท่องเที่ยวหลัก เนื่องจากในปัจจุบันห้องพักในประเทศไทยมีมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยว ทำให้ผู้ประกอบการด้านที่พักหันมาใช้กลไกด้านราคา มาต่อสู้กัน ส่งผลให้ประเทศไทยมีภาพลักษณ์เป็นประเทศที่มีห้องพักราคาถูก

6. ควรมีการปฏิรูปการจัดระเบียบการใช้พื้นที่สาธารณะในแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืนด้านกลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

1. เร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งชาติ โดยอาจจะยกระดับคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งชาติเป็นองค์กรประสานและส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ เพื่อเพิ่มความเป็นเอกภาพด้านการท่องเที่ยวของไทย

2. ควรปรับโครงสร้างองค์กรทางด้านการท่องเที่ยว โดยทางคณะกรรมการปฏิรูปการท่องเที่ยว สภาการปฏิรูปแห่งชาติ ได้มีข้อเสนอแนะให้มีการปรับการทำงานของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยการนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมาอยู่รวมกันภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งอาจจัดตั้งสำนักพัฒนานโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติโดยการนำสำนักพัฒนานโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเข้ามารวมด้วย รวมทั้งได้เสนอแนะให้กรมการท่องเที่ยว องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) และสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลด้านอุปทานการท่องเที่ยวมาทำงานร่วมกันภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานของกรมการท่องเที่ยวเป็นองค์การมหาชน รวมทั้งตั้งองค์กรทางด้านอุปสงค์หรือหน่วยงานที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ ให้มาอยู่ภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีเช่นเดียวกัน ซึ่งภายใต้โครงสร้างใหม่นี้จะช่วยให้การขับเคลื่อนนโยบายด้านการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น

3. วางระบบและกลไกในการจัดเก็บภาษีการท่องเที่ยวเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ (Tourist Taxes) ผ่านการเก็บค่าที่พัก แต่เนื่องจากในปัจจุบันมีโรงแรมที่ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายเพียง 50-60% จึงอาจจะต้องปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการโรงแรมให้ครอบคลุมให้มากขึ้น

4. เร่งวางโครงสร้างและระบบในการจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติการท่องเที่ยว (Tourism Satellite Account-TSA) ผ่านการปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) หรืออื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบว่า โครงสร้างรายได้ที่เกิดจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเกิดจากอะไร เพื่อให้รัฐบาลนำไปใช้ในการวางแผนว่า ควรจะไปสร้างความเข้มแข็งให้กับการท่องเที่ยวที่ไหน อย่างไร

5. เสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญที่อยู่ติดกับฐานทรัพยากรท่องเที่ยว

6. ทบทวนการไม่ต้องขอรับการตรวจลงตรา (VISA) การเข้าประเทศของนักท่องเที่ยวจากประเทศที่สร้างปัญหาให้กับประเทศ เช่น นักท่องเที่ยวรัสเซีย ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหากลุ่มมาเฟียในประเทศได้

7. พัฒนาศักยภาพและความน่าเชื่อถือของตำรวจท่องเที่ยวของไทยให้สูงขึ้น (เนื่องจากผลการศึกษาของ World Economic Forum –WEF 2013 พบว่า ความน่าเชื่อถือและศักยภาพของตำรวจท่องเที่ยวของไทยอยู่ในอันดับ 7 ใน 10 ประเทศอาเซียน)

8. ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ทันสมัยมากขึ้น (เช่น พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547)

9. เร่งเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทางการท่องเที่ยวไทย เนื่องจากโครงสร้างของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวไทยเป็นกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถึง 90%

10. พัฒนาทุนมนุษย์ทางการท่องเที่ยวไทย ทั้งจำนวน (แรงงานต่างชาติ) และคุณภาพ ในด้านภาษาอังกฤษและความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม (ผู้ให้บริการ) รวมทั้งทักษะและความรู้ด้านนโยบาย การวางแผน การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ (ทุกภาคี โดยเน้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น-อปท.)

ข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืนด้านการตลาดการท่องเที่ยว

1. ส่งเสริมการมุ่งเน้นการดำเนินกิจกรรมการตลาดเพื่อดึงดูดรักษานักท่องเที่ยวคุณภาพ
2. เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ที่มีคุณภาพ (จีน รัสเซีย อินเดีย อินโดนีเซีย)
3. เร่งสร้างความเชื่อมั่น ภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวของไทย

ในปัจจุบันทางสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ได้ร่วมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการท่องเที่ยว สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์กรมมหาชน) ขับเคลื่อนการปฏิรูปการท่องเที่ยวผ่านทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคลัสเตอร์การท่องเที่ยว

และแผนปฏิบัติการ พ.ศ. 2559-2563 ซึ่งตามพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้มีการกำหนดให้มีเขตการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งมีทั้งหมด 5 เขต ประกอบด้วย

- 1) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา
- 2) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน จังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา ตรัง สตูล
- 3) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก (Royal Coast) จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง ชุมพร
- 4) เขตพัฒนาการท่องเที่ยว Active Beach จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด
- 5) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี

แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้จะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อได้รับการอนุมัติงบประมาณผ่านทางคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้อำนาจในการบริหารจัดการให้อยู่ที่คณะกรรมการการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่พิเศษจำนวน 30 คน และคณะกรรมการเหล่านี้อาจจะยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จึงอาจต้องใช้ระยะเวลาในการเสริมศักยภาพให้แก่คณะกรรมการเหล่านี้พอสมควร เพื่อให้การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้

สรุป

1. การที่หน้าที่และพันธกิจในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของไทยกระจายไปในหลายหน่วยงาน ทำให้การทำงานทับซ้อนกัน ดังนั้น จึงควรปรับโครงสร้างของหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวให้รวมอยู่ภายใต้สังกัดเดียวกัน
2. ประเทศไทยจะต้องเร่งสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยให้มากขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวจากเอเชียซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในไทยมากที่สุดเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างตื่นกลัวกับเหตุการณ์ความรุนแรงต่างๆ
3. การพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยควรจะมีเชื่อมโยงไปกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคด้วย
4. การประเมินด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการประเมินเฉพาะในเชิงปริมาณ โดยไม่ได้ประเมินในเชิงคุณภาพ ดังนั้น รัฐบาลจึงควรมองการท่องเที่ยวด้วยมุมมองอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น การใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจการยอมรับความแตกต่าง เพื่อพัฒนาความสามัคคีของคนในชาติ โดยการส่งเสริมให้คนในแต่ละภูมิภาคได้ท่องเที่ยวในประเทศ จะได้เข้าใจความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและเกิดความสามัคคี

5. เมื่อตัวชี้วัดของการท่องเที่ยวคือปริมาณของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ทำให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหันไปหาตลาดนักท่องเที่ยวจากจีน ทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในไทยไม่ค่อยมีคุณภาพเท่าที่ควร

วิทยากร : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาวดี โพธิยะราช

**ผู้ประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**

เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นนโยบายและเครื่องมือที่สำคัญของรัฐบาลที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) จึงตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยทางการท่องเที่ยว จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2555 – 2559) รวมทั้งได้กำหนดให้การท่องเที่ยวเป็น 1 ในกลุ่มเรื่องการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ และจัดลำดับความสำคัญของวาระแห่งชาติ ด้านการวิจัยการท่องเที่ยวไว้อย่างหลากหลาย และกำหนดกรอบการวิจัยด้านการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับสู่การกำหนดนโยบายในประเด็นต่าง ๆ

ในฐานะที่ตนได้รับมอบหมายให้เป็นผู้บริหารจัดการโครงการวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยมีสำนักประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการเป็นหน่วยงานประสานงานและดำเนินกิจกรรมการพัฒนาโจทย์วิจัย ติดตามความก้าวหน้า และสนับสนุนทุนวิจัย เพื่อให้เกิดงานวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2555–2559) และกรอบการวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และช่วยในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอกล่าวถึงการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยด้านการท่องเที่ยวของกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการโครงการวิจัย คือ พัฒนาโจทย์วิจัย ติดตามความก้าวหน้า และสนับสนุนทุนวิจัยให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การวิจัยการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2555 –2559) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ของประเทศ เกิดความยั่งยืนและสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้อย่างถาวร บนพื้นฐานขององค์ความรู้ทางวิชาการ รวมทั้งช่วยผลักดันและเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางในการดำเนินการสนับสนุนทุนวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ

1. การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย โครงการวิจัยถูกต้องเหมาะสม มีความจำเป็น และตรงตามความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์

2. การติดตามความก้าวหน้าและกำกับทิศทางการวิจัย ติดตามความก้าวหน้าและความถูกต้องของการวิจัยให้ตรงตามแผนการดำเนินงานที่ได้ตั้งไว้ และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การเผยแพร่ผลงานวิจัยและการผลักดันไปสู่การใช้ประโยชน์ จัดเวทีเผยแพร่ผลการวิจัยร่วมกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ใช้ประโยชน์/การผลักดันให้เกิดผลในระดับนโยบาย

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2558 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยได้ให้การสนับสนุนทุนวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว จำนวน 340,361,285 บาท โดยมีองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยด้านการท่องเที่ยวจำนวน 8 ประเด็น ได้แก่

- 1) การเพิ่มศักยภาพทุนมนุษย์และผู้ประกอบการ (13 แผนงาน)
- 2) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยว (17 แผนงาน)
- 3) ความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว (3 แผนงาน)
- 4) การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน (10 แผนงาน)
- 5) การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน (12 แผนงาน)
- 6) การอนุรักษ์ ฟื้นฟูและการจัดการสิ่งแวดล้อม (15 แผนงาน)
- 7) การใช้เทคโนโลยีและสื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว (10 แผนงาน)
- 8) การท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (41 แผนงาน)

ทั้งนี้ สำนักงานสนับสนุนกองทุนวิจัยและพัฒนา ได้นำองค์ความรู้ทั้ง 8 ประเด็นมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ร่วมกับข้อมูลต่าง ๆ อาทิ ยุทธศาสตร์การวิจัยการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2555-2559) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2555-2559) ข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคส่วนต่าง ๆ และสถานการณ์การท่องเที่ยว

การสนับสนุนทุนวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2559 มีดังนี้

1. การวิจัยเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่วางอยู่บนฐานอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่นำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่ม

2. การวิจัยเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการเพื่อกำหนดกลยุทธ์การตลาดสำหรับนักท่องเที่ยวคุณภาพสูง ได้แก่ จีน รัสเซีย ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย อินโดนีเซีย และตะวันออกกลาง

3. การวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ การท่องเที่ยวเรือสำราญ (Cruise Tourism) การท่องเที่ยวเรือยอร์ช (Yacht Tourism) การท่องเที่ยว

เชิงสุขภาพ (Spa, Wellness, Medical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อใช้จ่ายสินค้า (Shopping Tourism) การท่องเที่ยวฮาลาล (Halal Tourism) และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Nature Tourism)

4. การวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการสร้างสรรค์สังคมสร้างสรรค์ (Creative Society) ผ่านการท่องเที่ยวและแนวทางการดำเนินกลยุทธ์การตลาดแบบจิตวิญญาณ (การตลาด 3.0) ในสินค้าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยบูรณาการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

5. การวิจัยเพื่อบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวหลักเพื่อกระจายโอกาสทางการท่องเที่ยวและสร้างการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยเน้นการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ สินค้าทางการท่องเที่ยวใหม่ และการสนับสนุนเกื้อกูลกันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน

6. การวิจัยเพื่อยกระดับการจัดการการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการให้ได้มาตรฐาน อาทิ การจัดการระบบความปลอดภัย แรงงาน และมัคคุเทศก์

7. การวิจัยขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวหลัก เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต สมุย พัทยา เป็นต้น

ขอบเขตด้านพื้นที่ (Area-Based) ที่สนับสนุนทุนการวิจัยในปี พ.ศ. 2559

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเน้นให้การสนับสนุนทุนวิจัยและดำเนินการวิจัยในพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก ได้แก่

1. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวใน 5 กลุ่มจังหวัด ประกอบด้วย
  - กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน และพะเยา
  - กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี
  - กลุ่มท่องเที่ยวแอคทีฟ บีช ภาคตะวันออก (ฝั่งทะเลตะวันออก) ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด
  - กลุ่มท่องเที่ยวรอยัลโคสต์ (ฝั่งทะเลตะวันตก) ได้แก่ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง
  - กลุ่มท่องเที่ยวอันดามัน ภาคใต้ ได้แก่ กระบี่ พังงา ภูเก็ต ตรัง และสตูล
2. พื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง ประกอบด้วย 1) พัทยา 2) น่าน 3) เกาะสมุย เกาะพะงัน และเกาะเต่า และ 4) กรุงเทพมหานคร
3. พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

การผลักดันผลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์

1. การใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย

1.1 การจัด forum เพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยไปสู่การกำหนดนโยบาย

- จัดทำเวทีเสวนาในรูปแบบ Forum เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การรองรับประชาคมอาเซียนการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ที่ได้จากการวิจัยระหว่างนักวิจัยและผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

- รับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- สรุปลองค์ความรู้จากการเสวนาในรูปแบบของเอกสาร Tourism Forum

- คัดเลือกโครงการวิจัยที่โดดเด่นและมีผลกระทบเพื่อนำเสนอในงาน Thailand Research Expo โดยการนำโครงการวิจัยที่โดดเด่นและมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศจาก forum มาเสนอแก่สาธารณชนในงาน Thailand Research Expo 2 รูปแบบ คือ 1) นำเสนอผลการวิจัยในภาคนิทรรศการ และ 2) นำเสนอผลการวิจัยในภาคการประชุมเชิงวิชาการ/การเสวนาเชิงวิชาการ

1.2 การให้ข้อมูลแก่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย

- นำเสนอผลการศึกษาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2558 และขณะนี้ทางจังหวัดกระบี่ได้นำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาพุน้ำร้อนเค็มคลองท่อมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว รวมทั้งได้นำเสนอผลการศึกษาแก่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ในการประชุมโครงการพัฒนาต้นแบบเมืองสปาน้ำพุร้อนชั้นนำของประเทศ เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งที่ประชุมเห็นควรให้ใช้ข้อมูลการศึกษาวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยประกอบการจัดทำแผน แนวทางในการพัฒนา และกำหนดให้ส่งแผนงาน แนวทาง ต่อที่ประชุม กรอ. ต่อไป ทั้งนี้ สศช.กำหนดให้ส่ง (ร่าง) แผนงาน/แนวทางนี้ในสิ้นเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2558 และมีกำหนดประชุม กรอ. ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ต้นเดือนกันยายน พ.ศ. 2558

- นำเสนอผลผลิตการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) แก่สมาชิกของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ในการประชุม Mekong Tourism Forum 2015 ครั้งที่ 35 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามแผนการตลาดของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)

- นำเสนอผลผลิตการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรอบความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ในการประชุม IMT-GT ณ ประเทศอินโดนีเซีย

- นำเสนอผลการวิจัยเพื่อใช้ประกอบการประชุม Southern Economic Corridor ณ ประเทศกัมพูชา

- สนับสนุนโครงการวิจัย “แนวทางการพัฒนาพื้นที่ด้านชายแดนบ้านฮวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน”

1.3 การสนับสนุนการดำเนินงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

- ร่วมจัดโครงการสัมมนาเปิดมุมมองท่องเที่ยวไทย
- สนับสนุนการจัดทำวารสารวิชาการของ ททท.

2. การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกระบี่ และสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ได้นำเส้นทางการท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมหมู่เกาะลันตาไปนำเสนอในงาน ITB 2014 และ ITB 2015 ณ ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี และมีนักท่องเที่ยวและกลุ่มธุรกิจนำเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่เกาะลันตาภายหลังเข้าร่วมงาน

- บริษัท นัตตี้ แอดเวนเจอร์ส จำกัด (Natty'sAdventures) และบริษัท Village Ways ประเทศอังกฤษ ได้ร่วมกับคณะนักวิจัยลงพื้นที่เพื่อสำรวจและทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่บ้านธาตุสบแวน ตำบลหย่วน อำเภอเชียงคา จังหวัดพะเยา และบ้านดอกบัว ตำบลตุน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และได้จัดทำสัญญาความร่วมมือ (MOU) ระยะยาวในการจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเชียงคาและอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยในขณะนี้บริษัท Village Ways ได้จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้ประชาสัมพันธ์และเสนอขายในเว็บไซต์ของทางบริษัท (<http://www.villageways.com/grass-routes/village-life-in-northern-thailand>) ภายใต้ชื่อโปรแกรม “Village life in Northern Thailand” โดยมีระยะเวลา 9 คืน ซึ่งจะเริ่มนำนักท่องเที่ยวเข้ามายังประเทศไทยระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2559 โดยมีราคาทัวร์เริ่มต้นที่ £554 -£998 ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ร่วมเดินทาง

วิทยากร : นายภราเดช พยัฆวิเชียร

อดีตผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย/

ประธานมูลนิธิสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การศึกษาผลกระทบและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวจะต้องเข้าใจประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

1. ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่

1.1 โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลง สังคมโลกกำลังเข้าสู่ยุคสังคมผู้สูงอายุ รูปแบบการท่องเที่ยวก็จะเปลี่ยนแปลงไป โดยมีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และการท่องเที่ยวแบบครอบครัว

1.2 เทคโนโลยี เนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย

1.3 การผลิต การบริโภค รูปแบบการใช้ชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวขยายเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยว วัฒนธรรมการบริโภคเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสตะวันตก รวมถึงมีกระแสการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติมากขึ้น

1.4 ภูมิศาสตร์การเมือง กระแสโลกาภิวัตน์และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว แต่การจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนควรจะเน้นกระแสการเติบโตที่เป็นการผลิตผสมผสานกันระหว่างท้องถิ่นนิยม (Localization) กับความร่วมมือระหว่างประเทศ (Internationalization)

1.5 สภาพแวดล้อม เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นทรัพยากรที่มีจำกัด รูปแบบการท่องเที่ยวจึงต้องคำนึงถึงทรัพยากรและการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) โดยการกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพนักท่องเที่ยว (Quality Leisure Destination) การพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ (Climate change)

2. ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยว

จากข้อมูลด้านการท่องเที่ยวขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: UNWTO) พบว่า การท่องเที่ยวที่มีการเติบโตสูงที่สุด คือ ส่วนของเอเชียตะวันออก และแปซิฟิก (East Asia/ Pacific) โดยพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวมากที่สุด คือ อาเซียน (ASEAN) มีมูลค่าการท่องเที่ยวโดยรวมในปี พ.ศ. 2557 1,245 พันล้านดอลลาร์ และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2563 จะมีมูลค่าการท่องเที่ยวประมาณ 2 ล้านล้านดอลลาร์ ในขณะที่ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับการท่องเที่ยวว่ามีนักท่องเที่ยว

เดินทางมาท่องเที่ยวกว่า 24.8 ล้านคนต่อปี แต่เมืองที่น่าสนใจในการจัดการการท่องเที่ยว คือ มาเก๊า (Macao) ซึ่งมีมูลค่าจากการท่องเที่ยวสูงเป็นอันดับที่ 4 ของโลก และเป็นเมืองที่มีการวางยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวใหม่ กล่าวคือ เปลี่ยนแปลงจากการเป็นเมืองแห่งการพนันเป็นเมืองทางอารยธรรมระดับโลก (World Heritage) และเมืองการท่องเที่ยวเชิงครอบครัว

ดังนั้น การท่องเที่ยวของไทยควรมีการวางแผนเพื่อจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยยึดทรัพยากร ทุนชุมชน ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมให้มากขึ้น

3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยว ปรากฏในหมวด 2 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา 87 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในทุกระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

ในมาตรานี้ รัฐต้องยกระดับความสามารถในการแข่งขันในทุกภาคเศรษฐกิจตามมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์อย่างบูรณาการ พัฒนาผู้ประกอบการ และส่งเสริมภาคเกษตร เกษตรแปรรูป ภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการและการท่องเที่ยว ตลาดเงิน และตลาดทุน

4. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปฏิรูปประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยว ปรากฏในหมวด 3 เศรษฐกิจ ส่วนที่ 1 การปฏิรูปขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ

มาตรา 22 (7) ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มรายได้แก่ประเทศและกระจายรายได้สู่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของรัฐ ภาคเอกชน และชุมชน และบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งด้านแผนงานและงบประมาณ

5. ยุทธศาสตร์การปฏิรูปท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560

วิสัยทัศน์ : วางรากฐานการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

จุดหมาย : การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ เป็นการพัฒนา 6 ด้าน (ปรากฏดังรูปที่ 1)

1. การเติบโตอย่างยั่งยืนของจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างสมดุลกับขีดความสามารถในการรองรับ (Sustainable Growth)
2. เพิ่มค่าใช้จ่ายต่อหัว การเพิ่มมูลค่าสินค้าการท่องเที่ยว (Value Creation)
3. กระจายพื้นที่ท่องเที่ยว การจ้างงานสูงขึ้น (Income Distribution)
4. การกระจายช่วงเวลาการท่องเที่ยว (Seasonality Expansion)
5. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environment Protection)
6. เพิ่มความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว และผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Higher Tourist & Stakeholder Satisfaction)

รูปที่ 1 การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ เป็นการพัฒนา 6 ด้าน

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ทั้งนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 - 2560 เพื่อปรับยุทธศาสตร์ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงโดยในวันนี้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุม แสดงความคิดเห็นใน 3 ยุทธศาสตร์ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ปฏิรูปด้านการตลาด 2) ยุทธศาสตร์ปฏิรูปด้านการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว และ 3) ยุทธศาสตร์ปฏิรูปด้านการบริหารจัดการ เน้นสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการเร่งด่วน การปรับเปลี่ยนวิถีคิดการวางรากฐานจัดระบบวิธีการทำงานใหม่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม กำหนดเป้าหมายทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมรวมทั้งกำหนดทิศทางการตลาดนำการพัฒนาการขับเคลื่อนสู่แหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ (Quality Destination)

ด้วยการบูรณาการอย่างเป็นระบบ และการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงให้สามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและเชื่อมต่อกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560 - 2564)

6. ข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวไทย

1) ควรคัดเลือกนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยภาครัฐควรมีนโยบายคัดเลือกนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

2) พัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ ประกอบกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

3) มีการร่วมมือกันของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน (Public Private People Partnership) ในการกระจายพื้นที่รองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในบางพื้นที่ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น กรุงเทพฯ ภูเก็ต ชลบุรี สุราษฎร์ธานี เชียงใหม่ สงขลา นครราชสีมา กระจุกเป็นต้น

4) ใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศจากระดับชุมชนที่เล็กที่สุดจนถึงชุมชนระดับใหญ่และประเทศ สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ให้รู้จักตัวเองและผู้อื่น มีความภาคภูมิใจ สามารถรักษาทรัพยากรต้นทุนวัฒนธรรมชาติไว้ได้อย่างยั่งยืน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมอื่นเกิดความรักสามัคคีของคนในชาติ

5) แก้ไขปัญหาความยากจนจากรายได้การท่องเที่ยวโดยชุมชน เสริมรายได้ภาคเกษตรโดยใช้ทรัพยากรต้นทุนของชุมชนที่อนุรักษ์ไว้ให้ยั่งยืน เป็นการรักษาคุณค่าให้เกิดมูลค่า

6) ควรมีการกระจายแหล่งท่องเที่ยว กระจายรายได้สู่ส่วนภูมิภาค และชนบท ลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว ลดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษจากการท่องเที่ยว

7) สร้างความหลากหลายของสินค้าการท่องเที่ยวที่ให้ประสบการณ์ ความเป็นวิถีไทย วิถีถิ่นอันเป็นแนวโน้มของการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการคิดและทำร่วมกันของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ไม่เพียงแต่มิติของการท่องเที่ยวเท่านั้นแต่จะเป็นกระบวนการให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

8) ให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐานสำคัญของการรวมตัวประชาคมอาเซียนทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและความมั่นคง

9) ควรเชื่อมโยงภาษา วัฒนธรรมประเพณี ศาสนา ความเป็นญาติพี่น้อง การติดต่อค้าขาย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เริ่มต้นจากฐานของชุมชนแลกเปลี่ยนการเยี่ยมชมระหว่างกัน

10) สร้างช่องทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประชาคมอาเซียนร่วมกันเป็นโอกาสในการเพิ่มตลาดการท่องเที่ยวนอกเหนือจากตลาดการท่องเที่ยวปกติ

ผู้แสดงความคิดเห็น : นายวิโรจน์ ลิตประเสริฐนันท์

นายกสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทย

ในเรื่องการท่องเที่ยวที่ผ่านมามีการศึกษาเอาไว้มากมายแต่มีได้นำผลการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการท่องเที่ยวเกี่ยวพันกับปัญหาหลายด้านในระดับชาติ กล่าวคือ トラบใดที่เรายังมีปัญหาด้านการศึกษาของคนในชาติ แม้จะรู้ว่าต้องแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวอย่างไร แต่พอนำไปสู่การปฏิบัติประชาชนหรือชุมชนก็ไม่ยอมรับ เพราะขาดความเข้าใจในการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว

อีกปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งก็คือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้ แม้จะมีแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวอย่างไรก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะภายใต้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทำให้ทุกคนต้องแย่งชิงทรัพยากรกัน เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินทำกิน แม้จะมีการกล่าวว่าจะต้องมีการอนุรักษ์ดูแลสิ่งแวดล้อม แต่ในความเป็นจริงการบุกรุกที่ทำกินเข้าไปในเขตป่าสงวนก็ยังคงมีอยู่มาตรการยกเลิกการให้สัมปทานป่าไม้ที่มีการนำมาใช้ก็ได้ทำให้การบุกรุกป่าหมดไป

ปัญหาที่สำคัญที่สุดก็คือ ปัญหาการคอร์รัปชัน อาจกล่าวได้ว่าปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่ยังไม่สามารถแก้ไขให้ดีขึ้นได้นั้นต้นเหตุมาจากปัญหาคอร์รัปชันนั่นเอง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ ปัญหาทางด้านกฎหมายซึ่งมีผู้เสนอว่าควรได้รับการแก้ไข ข้อเท็จจริงคือกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ได้รับการบังคับใช้อย่างจริงจัง เช่น พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ที่พยายามในการแก้ไขปัญหามัคคุเทศก์เถื่อนและทัวร์ศูนย์เหรียญ โดยมีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่าทัวร์ศูนย์เหรียญเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของไทย โดยกฎหมายมีการบัญญัติไว้อย่างครอบคลุมในมาตรา 30, 31 และ 32 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าห้ามมิให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวขายลูกทัวร์ของตนต่อให้มัคคุเทศก์เอกชน ขณะที่ความในมาตรา 58, 59 และ 61 ก็มีการห้ามมิให้มัคคุเทศก์ไปซื้อลูกทัวร์หรือจ่ายเงินให้กับผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ซึ่งกฎหมายดังกล่าวระบุไว้อย่างชัดเจน แต่ปัญหาคือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ถ้ามีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างแท้จริงปัญหาเรื่องมัคคุเทศก์เถื่อนก็จะไม่มีแต่อย่างใด อาจกล่าวได้ว่ากฎหมายยังคงมีความทันสมัย แต่ปัญหาอยู่ที่การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมาย

การแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้ยากเพราะทั้งภาครัฐและภาคเอกชนยังคงสับสนในการดำเนินการ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับฝ่ายใดฝ่ายนั้นก็เกิดปฏิกิริยาโต้กลับทันทีโดยมิได้สนใจว่าประเด็นที่กำลังเกิดขึ้นนั้นเป็นไปเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือไม่ ในกรณีที่ภาครัฐได้ออกมาตรการหรือ

กฎเกณฑ์ใด ๆ ออกมา ภาคเอกชนก็จะออกมาโต้แย้งกับมาตรการดังกล่าวทันที ทั้งที่ภาคเอกชนนั่นเองเป็นผู้เรียกร้องให้ภาครัฐเข้ามาช่วยแก้ไข ตัวอย่างเช่น ในเรื่องอุทยานแห่งชาติซึ่งต้องการให้มีการดูแลอย่างเหมาะสม เมื่อถึงฤดูที่อุทยานต้องการการฟื้นฟูภาครัฐก็จะประกาศปิดอุทยาน และประกาศปิดเฉพาะในส่วนที่จำเป็นจะต้องได้รับการฟื้นฟู แต่ภาคเอกชนก็ออกมาเรียกร้องว่าการปิดอุทยานทำให้ไม่สามารถท่องเที่ยวได้ ทั้งที่แหล่งท่องเที่ยวยังมีอีกมากมาย การปิดอุทยานของภาครัฐก็พิจารณาปิดตามความเหมาะสม เช่น ในหน้าฤดูมรสุม ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับท่องเที่ยว หรือการขึ้นค่าบริการในการเข้าเยี่ยมชมอุทยานก็เช่นเดียวกัน ภาคเอกชนออกมาโต้แย้งโดยมิได้พิจารณาว่าค่าบริการที่กำหนดไว้แต่เดิมถูกเกินไปและไม่สมเหตุสมผลแล้ว

สำหรับในเรื่องการจัดการกับมัคคุเทศก์เถื่อนนั้น เนื่องจากปัจจุบันมีทัวร์จากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาเป็นจำนวนมาก มัคคุเทศก์บัตรเงิน* มิใช่เพียงพอ ทางสมาคมจึงจำเป็นต้องใช้ มัคคุเทศก์บัตรสีชมพู** ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่อยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทยนำมาฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถเป็นมัคคุเทศก์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้ แต่สำหรับการเยี่ยมชมในพระบรมมหาราชวังยังคงมีกว่ามัคคุเทศก์บัตรเงินเท่านั้นจึงจะสามารถนำชมได้ ซึ่งเรื่องดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยการเจรจา แต่ผลที่ได้รับตามมาก็คือ พอมัคคุเทศก์บัตรชมพูสามารถเข้าไปนำชมในพระบรมมหาราชวังได้ มัคคุเทศก์บัตรเงินก็ออกมาประท้วง

การแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวนั้นจำเป็นต้องมีการจัดการอย่างเด็ดขาดในการบังคับใช้กฎหมาย และต้องพิจารณาถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ที่ผ่านมามีการเสนอให้ภาครัฐบูรณาการด้านการท่องเที่ยว และมีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเช่นเดียวกับคณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติที่ได้มีการจัดตั้งขึ้น แต่ที่ผ่านมามีการแก้ไขหรือจัดการด้านการท่องเที่ยวไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ การประชุมคณะกรรมการจึงมีแต่ผู้แทนเข้าร่วมประชุมไม่มีอำนาจในการตัดสินใจและมีได้นำปัญหาไปแก้ไขอย่างจริงจัง

ในเรื่องนักท่องเที่ยวจากยุโรป ซึ่งไม่ได้เข้ามาเที่ยวประเทศไทยเหมือนเดิมนั้นมิได้เป็นเพราะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของยุโรป แต่เป็นเพราะพวกเขาเดินทางไปท่องเที่ยวที่ประเทศอื่น แต่การที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้คนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียวโดยลิมค่านึงถึงการดูแลผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง

ตัวอย่างที่เห็นได้คือ การทำ Visa on Arrival (VOA) สำหรับประเทศที่สามารถขอรับการตรวจลงตราเข้าไทยเพื่อการท่องเที่ยวที่ช่องตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งสามารถพำนักได้ไม่เกิน 15 วันนั้น ในการรับรองนักท่องเที่ยวจากจีนและรัสเซียกับพบข้อเท็จจริงว่ามีปัญหา เนื่องจาก Visa on Arrival เป็น

* มัคคุเทศก์ทั่วไป (ต่างประเทศ) บัตรสีบรอนซ์เงิน นำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ สามารถนำเที่ยวได้ทั่วประเทศ

** มัคคุเทศก์เฉพาะ (ต่างประเทศ-เฉพาะพื้นที่) บัตรสีชมพู นำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ เฉพาะจังหวัดที่ระบุไว้บนบัตรและจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกัน

ภาษาอังกฤษ นักท่องเที่ยวจากจีนและรัสเซียกรอกแบบไม่ได้ มีคฤเทศก์ไปรอรับนักท่องเที่ยวครึ่งวัน ก็ยังผ่านออกมาไม่ได้ ตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการใช้ระบบ Visa จะช่วยถ่วงกรงคนที่เข้ามาท่องเที่ยว

ในด้านการตลาดท่องเที่ยว หัวใจหลักอยู่ที่มีคฤเทศก์ในการรองรับนักท่องเที่ยว การอนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาทำงานเป็นมีคฤเทศก์ในประเทศไทยได้ โดยมองแต่เพียงว่าคนไทยใช้ภาษาต่างประเทศได้ไม่คล่อง กลายเป็นปัญหาให้มีคฤเทศก์คนไทยไม่สามารถทำงานได้ และขาดโอกาสในการฝึกฝนบุคลากรของประเทศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และสุดท้ายการท่องเที่ยวก็กลายเป็นแหล่งทำมาหากินของชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับธุรกิจนำเที่ยวประเภททัวร์ศูนย์เหรียญซึ่งเปิดบริการโดยมีนอมินี (Nominee) ในประเทศไทย ย่อมจะต้องอาศัยคนจากประเทศของตนและใช้ภาษาของตนได้คล่องมาเป็นมีคฤเทศก์นำทัวร์ เพราะทัวร์ประเภทนี้จะต้องนำลูกค้าทัวร์ไปยังแหล่งช้อปปิ้งที่ตนเองได้ค่าคอมมิชชั่นหรือค่าหัวเป็นรายได้กลับมา

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ วิธีการบริหารจัดการในการนำนักท่องเที่ยวเข้าชมในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น พระบรมมหาราชวัง ควรจะต้องมีการจัดระบบในการเข้าชมเป็นกลุ่มในปริมาณที่จำกัด มีการจัดเป็นรอบมิใช่ให้ไหลเข้าไปโดยมิได้ควบคุม ตัวอย่างเช่น การบริหารจัดการเพื่อการเข้าชมพระราชวังแวร์ซายส์ของฝรั่งเศส

อีกเรื่องหนึ่งที่เป็นหน้าตาของประเทศในการรับรองนักท่องเที่ยวคือ ทำอาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งควรมีการออกแบบและบริหารจัดการให้เป็นระบบ มีความสะดวกในการใช้บริการทั้งกับนักท่องเที่ยวและมีคฤเทศก์ที่เข้าไปรับนักท่องเที่ยว

ผู้แสดงความคิดเห็น : นายสุรเชษฐ วรวงศ์วุฒ

ประธานร่วมฝ่ายการตลาดและประธานร่วม

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สมาคมโรงแรมไทย

สมาคมโรงแรมไทยเป็นสมาคมของผู้ประกอบการสัญชาติไทยเกือบทั้งหมด มีจำนวนประมาณ 870 กว่าโรงแรม โดยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาทางสมาคมได้วางวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาโรงแรมผิดกฎหมายในประเทศไทย ซึ่งได้แก่ เซอร์วิสอพาร์ทเมนท์ คอนโดมีเนียม หรืออาคารที่ไม่ได้มาตรฐานไม่สามารถประกอบกิจการประเภทโรงแรมได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ทำการเปิดให้บริการที่ผิดเป็นรายวันทำนองเดียวกับโรงแรม

โดยทางสมาคมต้องการให้มีการยกระดับและรักษาโรงแรมในประเทศไทย เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวมีความปลอดภัย และได้รับสินค้าและบริการที่มีมาตรฐาน

ปัจจุบันมีการทำธุรกิจโรงแรมผิดกฎหมายในประเทศไทยมีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ประกอบการโรงแรมเห็นว่าเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมกับผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่กระทำอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งต้องมีการลงทุนในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านบริการ สาธารณูปโภค ระบบเตือนภัยและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีโครงสร้างทางภาษีที่แตกต่างกัน

ในปัจจุบันหากนักท่องเที่ยวเข้าไปดูเว็บไซต์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งสามารถเข้าสู่ชื่อโรงแรมหรือจองห้องพักผ่านเว็บไซต์ดังกล่าวได้นั้น จะพบว่าโรงแรมจำนวนมากหลายพันโรงแรมในประเทศไทย แต่เป็นโรงแรมที่ถูกกฎหมายน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของโรงแรมที่ค้นพบในเว็บไซต์นั้น นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทยจึงมองหาโรงแรมโดยยึดราคาเป็นหลัก ขณะที่เว็บไซต์เหล่านี้มีได้คำนึงถึงการได้มาซึ่งใบอนุญาตที่ถูกต้อง จึงอาจกล่าวได้ว่า นักท่องเที่ยวยังคงประสบกับความเสี่ยงในการเข้าไปพักในสถานที่เหล่านั้น ซึ่งไม่มีระบบรักษาความปลอดภัยหรือป้องกันอัคคีภัยที่เพียงพอเลยหรืออาจกล่าวได้ว่ามาตรฐานของแหล่งที่พักในประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงอยู่

ขณะนี้ทางสมาคมโรงแรมกำลังดำเนินการรวบรวมรายชื่อสถานที่พักซึ่งไม่ถูกกฎหมายเหล่านั้นเพื่อผลักดันให้มีการกวาดล้างและจับกุมอย่างจริงจังให้น้อยลงหรือหมดไป

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทยมีเพิ่มขึ้นทุกปี แต่เนื่องจากมีธุรกิจโรงแรมผิดกฎหมายอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถทราบจำนวนอุปทานในเรื่องที่พักได้อย่างชัดเจน สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือ การกำหนดราคาที่ไม่เป็นธรรม และทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าการใช้จ่ายโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่แท้จริงเป็นเท่าไร

การแข่งขันในธุรกิจโรงแรมที่มีอยู่สูง โดยมีผู้เข้าสู่ธุรกิจแบบไม่ถูกกฎหมาย ทำให้ราคาห้องพักโดยเฉลี่ยของโรงแรมในประเทศไทยยังถูกกว่าของประเทศเพื่อนบ้านข้างเคียงอย่างมาก การเข้มงวดในกฎกติกาของธุรกิจด้านนี้จึงถือเป็นเรื่องสำคัญ และการกำหนดราคาที่พักนี้ทางสมาคมฯ ยังเห็นว่าการที่นักท่องเที่ยวที่ผิดกฎหมายทำให้ราคาที่พักมีราคาถูกลงและเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่ความเสื่อมโทรมของสถานที่ท่องเที่ยว และทำให้ประเทศมีแต่จำนวนนักท่องเที่ยวที่แหกกันเข้ามาเพราะที่พักมีราคาถูก หากสามารถคงไว้ซึ่งระดับราคาได้จะเป็นผลดีมากกว่า

ปัจจุบันสถานที่พักราคาถูก เช่น เซอร์วิสอพาร์ทเมนต์/คอนโดมีเนียม ที่มีการประกาศขายโดยมีการโปรโมทว่าเป็นการลงทุนที่สามารถปล่อยเช่าได้ โดยผู้บริหารของสถานที่เหล่านั้นรับหน้าเสื่อเป็นผู้หาแขกเข้าพักให้เอง ซึ่งถือได้ว่ามีส่วนในการทำให้ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลงไปด้วย

ผู้แสดงความคิดเห็น : นางวิวรรณ วรรณสุต

กรรมการผู้จัดการ บริษัท ไทยโซว์ 2013 จำกัด

ในการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวควรมีการส่งเสริมธุรกิจที่มีการนำเสนอทั้งเนื้อหาสาระและวัฒนธรรมประเพณีของไทยด้วย ตัวอย่างของต่างประเทศที่มีการดำเนินงานในลักษณะนี้ได้อย่างผลก็คือ ประเทศเกาหลี ซึ่งสามารถทำให้ธุรกิจภาพยนตร์นำเสนอภาพลักษณ์ของประเทศจนเป็นที่รู้จักได้อย่างดี

ปัจจุบันในเรื่องการนำเสนอศิลปวัฒนธรรมของไทยเพื่อเป็นจุดขายในการท่องเที่ยวควรได้รับการส่งเสริม ตัวอย่างเช่น มวยไทยซึ่งบริษัทไทยโซว์ 2013 ดำเนินการและได้รับความร่วมมือจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการนำชาวต่างชาติเข้าชมอย่างต่อเนื่อง

สำหรับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ประเทศไทยยังขาดการสร้างแรงจูงใจในการท่องเที่ยว เช่น การใช้พื้นที่ของประเทศไทยเป็นที่ถ่ายทำภาพยนตร์ ตัวอย่างเช่น ประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งใช้วิธีการดังกล่าวทำให้คนที่ดูหนังเห็นแล้วอยากเดินทางไปสัมผัสบรรยากาศจริง ขณะที่การลงทุนด้านภาพยนตร์นั้นใช้ทุนสูงและการเข้ามาถ่ายทำต้องใช้เวลาอันยาวนานซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับประเทศได้อีกทางหนึ่ง

บทสรุป

การสัมมนานำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ในกระบวนการนิติบัญญัติ เรื่อง “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคตการท่องเที่ยวไทย” ในครั้งนี้ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวของประเทศไทย และผลงานวิจัยที่มีการนำเสนอรวมตลอดทั้งความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสัมมนาถือได้ว่าเป็นข้อมูลและข้อสรุปที่มีน้ำหนักและมีความสำคัญ และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจในขั้นที่ร่างกฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จะเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

*****

หมายเหตุ : เอกสารประกอบการสัมมนาสามารถค้นคว้าได้ที่ Webpage ของคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ http://www.senate.go.th/w3c/senate/comm.php?url=home&comm_id=1829

ภาคผนวก

กำหนดการสัมมนานำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์
ในกระบวนการนิติบัญญัติ

เรื่อง “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคตการท่องเที่ยวไทย”

วันพุธที่ 26 สิงหาคม 2558 เวลา 08.30 – 16.30 นาฬิกา

ณ ห้องรับรอง 1 – 2 ชั้น 3 อาคารรัฐสภา 2 ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

จัดโดย คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ

คณะอนุกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย ร่วมกับ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

*****

ภาคเช้า

เวลา 08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียนและรับเอกสารประกอบการสัมมนาและชี้แจงการดำเนินการสัมมนา
เวลา 09.00 – 09.10 น.	พิธีเปิดการสัมมนา ● กล่าวรายงานโดย ศาสตราจารย์ ดร.ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล รองประธานอนุกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย ● กล่าวเปิดการสัมมนาโดย รองศาสตราจารย์ ทวีศักดิ์ สุทกวาทิน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ/กรรมการวิจัยและพัฒนาของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เวลา 09.10 – 12.00 น.	หัวข้อ “นโยบาย-ยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่ออนาคตการท่องเที่ยวไทย” อภิปรายโดยวิทยากร 1. นายสันติ ชูตินธรา รองผู้ว่าการด้านนโยบายและแผน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2. นายอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 3. นายพรชัย จิตรนวเสถียร นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ 4. นางรดา จิรานนท์ กรรมการสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้แสดงความคิดเห็น 1. นายกฤษณ์ จิระมงคล อุปนายกสมาคมนักธุรกิจและการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ดำเนินรายการโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ มูลศิลป์

อนุกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย

เวลา 12.00 – 13.00 น.

พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.00 – 16.00 น.

หัวข้อ “ผลกระทบและข้อเสนอแนะในการจัดการท่องเที่ยวไทย”**อภิปรายโดยวิทยากร**

1. รองศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง
คณบดีคณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาวดี โพธิยะราช
ผู้ประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
3. นายภราเดช พยัฒวิเชียร
อดีตผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย/ประธานมูลนิธิสถาบัน
การท่องเที่ยวโดยชุมชน

แสดงความคิดเห็นโดย

1. นายวิโรจน์ สิตประเสริฐนันท์
นายกสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทย
2. นายสุรเชษฐ วรวงศ์วิสุ
ประธานร่วมฝ่ายการตลาดและประธานร่วมฝ่ายประชาสัมพันธ์ สมาคม
โรงแรมไทย
3. นางวิวรรณ กรรณสูต
กรรมการผู้จัดการ บริษัท ไทยโซว์ 2013 จำกัด

ดำเนินรายการโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ มูลศิลป์

อนุกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย

เวลา 16.00 – 16.30 น.

- อภิปรายและตอบข้อซักถาม
- ปิดการสัมมนาโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ มูลศิลป์
อนุกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย

หมายเหตุ : - เวลา 10.15 – 10.30 นาฬิกา และ เวลา 14.30 – 14.45 นาฬิกา รับประทานอาหารว่าง
- กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

รายชื่อคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

*****

1. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานกรรมการ
2. ศาสตราจารย์ ดร.นิลวรรณ เพชรระบูรณิน	กรรมการที่ปรึกษา
3. นายถาวร ลีตุงษ์	กรรมการที่ปรึกษา
4. หม่อมหลวง ปรียพรรณ ศรีธวัช	กรรมการที่ปรึกษา
5. นายสุรพล โอภาสเสถียร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตวงรักษ์ นันทวิสารกุล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
7. รองศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา รัตน์เพียร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
8. รองศาสตราจารย์ ดร.วรพล โสคติยานุรักษ์	กรรมการ
9. รองศาสตราจารย์ ทวีศักดิ์ สุททกวาทิน	กรรมการ
10. นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์	กรรมการ
11. นายกรรณภว์ ธนภรรคภวิน	กรรมการ
12. รองเลขาธิการวุฒิสภา ที่เลขาธิการวุฒิสภามอบหมาย (นางสาววราภรณ์ มีเปรมปรีย์)	กรรมการ
13. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ (นางสาวชลธิชา มีแสง)	กรรมการและเลขานุการ
14. ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานวิจัยและข้อมูล (นายประธาน ทิพยกะลิน)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

*****

รายชื่อคณะกรรมการกลั่นกรองการดำเนินงานด้านการวิจัย

*****

1. หม่อมหลวง ปรียพรรณ ศรีธวัช	ประธานอนุกรรมการ
2. ศาสตราจารย์ ดร.ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล	รองประธานอนุกรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตวงรักษ์ นันทวิสารกุล	อนุกรรมการ
4. นายสุรพล โอภาสเสถียร	อนุกรรมการ
5. รองศาสตราจารย์ ดร. พีรเดช ทองอำไพ	อนุกรรมการ
6. ศาสตราจารย์ ดร. อัมพร อังรังลักษณ์	อนุกรรมการ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ มูลศิลป์	อนุกรรมการ
8. ดร.ภาคภูมิ ทิพคุณ	อนุกรรมการ
9. นางภาณุมาศ วราหะไพฑูรย์	อนุกรรมการ
10. นายประธาน ทิพยกะลิน	อนุกรรมการ
11. นายสาธิต วงศ์อนันต์นนท์	อนุกรรมการ
12. นางสาววิกานดา วรรณวิเศษ	อนุกรรมการและเลขานุการ
13. นางสาวศุภิณี ธารรัตน์สุวรรณ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

*****

รายชื่อข้าราชการกลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

*****

1. นายประธาน	ทิพยกะลิน	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานวิจัยและข้อมูล
2. นางสาวเรไร	ลำเจียก	วิทยากรชำนาญการ
3. นางสาวชมพูนุท	พรหมภักดี	วิทยากรชำนาญการ
4. นายยุติธรรม	ปัทมะ	วิทยากรชำนาญการ
5. นางสาวศิริวรรณ	มนอัคระผดุง	วิทยากรชำนาญการ
6. นางสาววิกานดา	วรรณวิเศษ	วิทยากรชำนาญการ
7. นางสาวสาคร	ศรีमुख	วิทยากรปฏิบัติการ
8. นางสาวศุภิธญา	ธารรัตน์สุวรรณ	วิทยากรปฏิบัติการ
9. นางสาวมัทยา	ศรีพนา	วิทยากรปฏิบัติการ
10. นางสาวแสงจันทร์	มาน้อย	วิทยากรปฏิบัติการ
11. นางภาวดี	ปัญญาหัตถ์พันธุ์	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
12. นางสาวน้ำทิพย์	ตั้งไตรรัตน์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
13. นางสาวรินรดา	วงษ์ศรีเผือก	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
14. นางสาวนิจวรรณ	โปยขุนทด	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

*****